

Liselerde Görev Yapan Okul Müdürlerinin Mizah Tarzları İle Öğretim Liderliği Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ergün RECEPOĞLU¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin algularına göre okul müdürlerinin mizah tarzları ile liderlik davranışları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını tespit edilmesidir. Araştırmanın örneklemini Karabük, Sinop ve Çankırı illerinde liselerde görev yapan 203 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada verilerinin toplanması amacıyla “Mizah Tarzları Anketi” ve “Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları Anketi” kullanılmıştır. Sonuçlar okul müdürlerinin mizah tarzları ile öğretim liderliği davranışları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkiye işaret etmektedir. Belirgin bir şekilde üretici tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin puanları en yüksek düzeyde iken mizahi olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin puanları ise en düşük düzeydedir. Sonuçlar okul müdürlerinin mizah tarzlarının öğretim liderliği davranışlarını sergileme düzeylerini belirlemede önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mizah, Liderlik, Okul müdürü, Öğretmen.

Abstract

The aim of this research is to determine whether there is a meaningful difference or not between humor styles of school principals and their leadership behaviors. The sample population of the research is 203 teachers who work in high schools in Karabük, Sinop, Çankırı provinces. As a data collection instrument “Humor Styles Survey” and “Instructional Leadership Behaviors Questionnaire” were used. The findings of the research point out a meaningful and a positive relationship between humor styles of school principals and their instructional leadership behaviors. Evidently, the instructional leadership rating of the teachers who work with the principals who have producer humor style is the highest while instructional leadership rating of teachers who work with the principals who have nonhumorous style is the lowest. Results show that humor styles of school principals have a significant effect on determining the level of instructional leadership behaviors.

Keywords: Humor, Leadership, School principal, Teacher.

GİRİŞ

Mizah, tarih boyunca felsefe, edebiyat, psikoloji, sosyoloji, eğitim ve yönetim gibi farklı disiplinlerden birçok düşünür, yazar ve araştırmacının ilgisini çekmiş ve üzerinde son yıllarda araştırmaların yoğunlaştığı bir kavramdır. “Komik”, “gülünç”, “esprituél”, “esprili”, “şakacı”, “mizah anlayışına sahip”, “mizah duygusuna sahip”, “mizah yeteneğine sahip”, “muzip” vb. kavramlar günlük yaşantımızda Mizah ve mizah ile sıklıkla ilişkilendirilen kavramlardır. Sosyal bir olgu olan mizah (Martin, 2007) sosyal ilişkilerin önemli bir ögesidir.

İngilizce karşılığı “humor” olan mizah Hipokrat’ın insanların kişiliğinin bedendeki bazı sıvıların miktarı tarafından belirlendiği yönündeki tezine istinaden zamanla ruh halini anlatır hale gelmiş, dolaylı anlamda hoşluk, keyiflilik durumuyla yakınlık kurulmuş, en sonunda da nükte, şaka ve alay kapsamında kullanılmaya başlanmıştır (Martin, 2004). “Mizah” kelimesi Arapça kökenlidir ve “müzahî” sözcüğünden gelmektedir. Zaman içerisinde “mizah” sözcüğü dilimize yerleşmiştir (Avşar, 2008). Mizah, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü’nde “şaka, lâtife” kelimeleriyle karşılırken (Pakalın, 1971: 547); Arif Hikmet Par’ın (1990: 266) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlüğünde ise mizah “düşünceleri ve duyguları

¹ Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, erecepoglu@kastamonu.edu.tr

nükte ile güldürücü bir anlatımla dile getirme sanatı” şeklinde tanımlanmıştır.

Kimi yazarlar Arapça “mizah” sözcüğünü Türkçe olan “gülmece” sözcüğüyle özdeşleştirmişlerdir (Avşar, 2008). Gülmece (mizah) sözcüğü “eğlendirme, güldürme ve bir kimsenin davranışına incitmeden takılma amacını güden ince alay, mizah; gerçeğin güldürücü yanlarını ortaya koyan edebiyat türü, mizah, ironi” biçiminde tanımlanmaktadır (<http://tdkterim.gov.tr>, 2009). Mizah en basit anlamda nükte, eğlence, alay, dalga geçme, hiciv ve ironi gibi komedinin bir unsurudur ve yaşama ve yaşamın kusurlarına yönelik gülen bir davranışı işaret etmektedir: “varlıkla ilgili uyumsuzlukların anlaşılması” (Ruch, 1998: 6). Koestler, “Mizah Yaratma Eylemi” adlı kitabında mizahı şu şekilde tanımlamaktadır: “Mizah, yüksek karmaşıklık düzeyindeki bir uyarının, fizyolojik tepkiler düzeyinde büyük bir tepki yarattığı tek yaratıcı eylem alanıdır.” (Koestler, 1997: 10). Southam (2001), mizahı “genellikle kahkaha ve gülümseme ile sonuçlanan; beklenmedik, ansızın gerçekleşen, hayret verici öğeler içeren bir durum” olarak tanımlamıştır. Boysan’a göre (1990) ise; “Mizah, doğrudan doğruya insan aklının sanatıdır”. Eroğlu (2008: iii) da mizahı “hayata gülümseyerek bakabilme sanatı” olarak ifade etmektedir.

Liderlik ise güzellik gibidir ve tanımlaması zordur. Liderlik tanımlarının bu kadar fazla olması herkesin onu değişik bir gözle görmesinden ve herkesin kendi zihninde onu biçimlendirip bir kalıba uydurmak istemesinden kaynaklanmaktadır (Hoy ve Miskel, 1991). Her bir tanım liderliğin değişik bir yönünü vurgulamaktadır.

Liderlik, bir grup insanı belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için harekete geçirme bilgi ve yeteneklerin toplamıdır (Eren, 2003; Şişman, 2004; Çelik, 2000). Lider, kümenin üyesi olarak öteki üyeler üzerine olumlu etkide bulunan kişidir. Başka bir deyişle lider, küme üyelerinin kendine yaptığı olumlu etkiden daha fazlasını onlara yapabilen küme üyesidir (Başaran, 1998). Eren’e (1991) göre lider, grup üyeleri tarafından hissedilen ancak açıklığa kavuşmamış olan ortak düşünce ve arzuları, benimsenir bir amaç biçiminde ortaya koyan ve grup üyelerinin potansiyel güçlerini bu amaç etrafında faaliyete geçiren kimsedir. Lindop (1969) mizahı lideri lider yapan etkili bir kişilik özelliği olarak ifade etmektedir. Araştırmacıların mizah duygusuyla çok sık ilişkilendirdiği özellik etkili liderlik ve liderlerin izleyenlerde değişimi gerçekleştirebilme yeteneğidir (Avolio, Howell ve Sosik, 1999; Barbour, 1998; Bass, 1990; Caudron, 1992; Conger, 1989; Dwyer, 1991; Duncan, 1982; Gruner, 1997; Hogan, Curphy ve Hogan, 1994; Farrell, 1998; Kahn, 1989; Safferstone, 1999; Shamir, 1995; Stodgill, 1974; Yarwood, 1995) Birçok araştırmacı yöneticilerin, denetçilerin veya liderlerin mizah kullanımını araştırma ihtiyacını vurgulamışlardır (Decker ve Rotondo, 2001; Morreal, 1991).

Liderlerin mizah tarzlarının ve mizah kullanımının incelendiği araştırmalardaki bulgular net ve tutarlıdır: Mizah liderlikte önemli bir etkidir (Benham, 1993; Bolinger, 2001; Cross, 1989; Franklin, 2008; Ellis, 1991; Hurren, 2001; Kent, 1993; Koonce, 1997; Phillips, 2000; Puderbaugh, 2006; Rahmani, 1994; Sala, 2000; Vickers, 2004; Williams and Clouse, 1991; Williams, 1994; Ziegler, 1982; Ziegler ve Boardman, 1986). Yönetimde karşılaşılan sorunların çözümünde, değişimi yönetmede, izleyenleri motive etmede ve etkili liderlik davranışlarının sergilenmesinde mizahın olumlu etkisi araştırmacılar tarafından açık bir şekilde vurgulanmaktadır. Araştırmacılar mizah kuramları çerçevesinde araştırmalarını temellendirmişler ve mizahın doğasını anlamaya ve anlatmaya çalışmışlardır. Yabancı alanyazın incelendiğinde; mizah, liderlik ve örgüt iklimi (Benham, 1993; Bolinger, 2001; Cross, 1989; Decker, 1986, 1987, 1991; Decker ve Rotondo, 2001; Ellis, 1991; Franklin, 2008; Kent, 1993; Koonce, 1997; Philbrick, 1989; Phillips, 2000; Puderbaugh, 2006; Rahmani, 1994; Sala, 2000; Williams and Clouse, 1991; Vecchio, Justin and Pearce, 2009; Vickers, 2004; Vinson, 2006; Vinton, 1989; Williams, 1994; Ziegler, 1982; Ziegler, Boardman ve Thomas, 1985; Ziegler ve Boardman, 1986); işyerinde mizah (Caudron, 1992; Decker ve Rotondo, 1999; Duncan, 1982, 1984; Duncan ve Feisal, 1989; Dwyer, 1991; Holmes, 2007; Holmes ve Marra, 2006; Murphy, 1986; Romero ve Cruthirds, 2006), mizah ve örgüt kültürü (Clouse ve Spurgeon, 1995;

Gunning, 2001; Lake, 2008); mizah, iş doyumu ve tükenmişlik (Decker, 1987; Hurren, 2001, 2006; Mertz, 2000; Puderbaugh, 2006; Spurgeon, 1998); mizah ve duygusal zekâ (Teehan, 2006; Yip ve Martin, 2005) ile ilgili çalışmalar araştırmaların odak noktasını oluşturmuştur. Mizahın çeşitli değişkenlerle ele alındığı bu çalışmalar mizahın birçok araştırmacı tarafından araştırmalara konu edildiğini ve mizahın çok yönlü bir şekilde incelenmeye çalışıldığını göstermektedir.

Yerli alanyazın incelediğinde ise; mizah ve örgüt iklimi (Küçükbayındır; 2003), mizah, iş doyumu ve tükenmişlik (Karagöz, 2009; Küçükbayındır; 2003; Tümkaya, 2006a; Tümkaya, 2006b), mizah ve akademik başarı (Aydın, 2006; E. Çelik, 2006; Savaş, 2009; Topuz, 1995;), çocuklarda mizah duygusunun gelişimi (Akün, 1997), mizah ve stresle başa çıkma (Durmuş, 2000; N. Yerlikaya, 2007; Sümer, 2008), mizah ve öznel iyi oluş (İlhan, 2005; Tümkaya, 2011), mizah ve evlilik uyumu (Fidanoğlu, 2006), mizah ve öğrenilmiş güçlülük düzeyi (Aslan, 2006), mizah ve öfke ifade tarzları (Soyaldın, 2007), mizah ve kişiler arası ilişki tarzları (Erözkan, 2009), mizah ve duygusal iyilik (Çetin, 2009), mizah ve benlik algısı (Kahraman, 2009), mizah, problem çözme ve benlik saygısı (Traş, Arslan ve Taş, 2011), mizah, stres, kaygı ve depresyon (E. Yerlikaya, 2009), mizah ve örgüt sağlığı (Özdemir ve Reçepoğlu, 2010), mizah, öğretim liderliği ve örgüt sağlığı (Reçepoğlu, 2011) ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Mizah ile ilgili araştırmalarda son yıllarda büyük artış görülmesine rağmen liderlik ve yöneticilerin mizah tarzı ile ilgili araştırmalar sınırlı sayıdadır.

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin algılarına göre liselerde görev yapan okul müdürlerinin mizah tarzları ile öğretim liderliği davranışları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespit edilmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1.Öğretmenlerin algılarına göre, liselerde görev yapan okul müdürlerinin mizah tarzları nedir ve okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin cinsiyetine, yaşına, mesleki kıdemlerine ve öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.Öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları okul müdürlerinin mizah tarzlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Karasar'a (1998) göre, tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evreni, Karabük, Sinop, Çankırı illerinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında liselerde görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın örneklemi ise tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen Karabük, Sinop, Çankırı illeri merkez ilçelerindeki 12 lisede görev yapan 203 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin okul müdürlerinin mizah tarzları ile ilgili olarak görüşlerinin netleşebilmesi açısından belli bir süre aynı okul müdürüyle çalışmaları gerektiği varsayılmıştır. Bu nedenle anket yapılan okullara yeni atanan öğretmenlere anketler uygulanmamıştır. Karabük, Sinop, Çankırı illeri merkez ilçelerinde 12 liseye bizzat gidilerek toplam 250 anket öğretmenlere elden ulaştırılmış, araştırma konusunda bilgilendirme yapılmış ve yine aynı şekilde elden toplanmıştır. Anketler elden dağıtılıp elden toplandığı için geri dönme oranı % 100'dür.

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlasını (% 62.1) erkekler, kalan kısmını (% 37.9) ise kadınlar oluşturmaktadır. Yaşa göre bakıldığında, 22-30 yaş aralığında 29 (% 14.3), 31-40 yaş aralığında 132 (% 65), 41-50 yaş aralığında 29 (% 14.3) ve 51 yaşından daha fazla olan öğretmen sayısı ise 13'tür (% 6.4). Öğretmenlerin çok azının 51 yaşın üzerinde olması dikkat çekicidir. Kıdeme

göre bakıldığında, 1-10 yıl arasında kıdemi olan 63 (% 31), 11-20 yıl arasında kıdemi olan 115 (% 56.7), 21 yılın üzerinde kıdemi olan öğretmen sayısı ise 25'tir (% 12.3). Öğretmenlerin yarısından fazlasının kıdeminin 11-20 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Öğrenim durumuna göre bakıldığında ise, öğretmenlerin 187 kişiyle büyük çoğunluğu (% 92,1) lisans düzeyinde eğitim almışken sadece 16'sı (% 7,9) yüksek lisans düzeyinde eğitim almıştır (Tablo 1).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerinin toplanması amacıyla "Mizah Tarzları Anketi" ve "Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları Anketi" kullanılmıştır.

Mizah Tarzları Anketi

Bu çalışmada Receptoğlu (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Mizah Tarzları Anketi" kullanılmıştır. Babad'ın (1974) mizahı dört farklı tarzda kavramsallaştıran araştırması temel alınarak geliştirilen ve ilk olarak Philbrick (1989) tarafından kullanılan "Mizah Tarzları Anketi" dört temel mizah tarzının basit bir şekilde ifade edilmesinden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan 4 temel mizah tarzı şunlardır: (1) Onaylayıcı (Appreciator) mizah tarzı, (2) Üretici (Producer) mizah tarzı, (3) Aktarıcı (Reproducer) mizah tarzı, (4) Mizahi olmayan (Nonhumorous) tarz. Onaylayıcı mizah tarzına sahip olanlar gülmeye hazırdır, başkalarının esprilerinden haz duyar ve nadiren espri yapar. Üretici mizah tarzına sahip olanlar mizah üretir, şakacıdır ve espri yapar ya da komik fıkralar, hikâyeler uydurur ve gülünç durumlar ortaya çıkarır. Aktarıcı mizah tarzına sahip olanlar başkalarının komik fıkralarını, hikâyelerini tekrar anlatır ya da esprilerini tekrar yapar, eğlenceli, komik durumları tekrar sahneye koyar. Bu tarza sahip olanlar fıkra anlatıcısı olarak da görülür. Mizahi olmayan tarza sahip olanlar ise zor güler, nadiren espri yapar ve diğer insanların esprilerine pek az gülerler (Babad, 1974: 620).

Babad'ın kavramsallaştırdığı mizah tarzlarını Kent (1993), Koonce (1997), Mertz (2000), Philbrick (1989), Phillips (2000), Puderbaugh (2006), Rahmani (1994), Receptoğlu (2011), Spurgeon (1998), Vickers (2004) ve Williams (1994) araştırmalarında kullanmıştır. Babad'ın (1974) New England Toplum Üniversitesinde gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında geniş bir örneklem grubunu (1816 katılımcı) kapsayan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bütün katılımcılardan dört mizah tarzından herhangi birisine [onaylayıcı (appreciator) mizah tarzı, üretici (producer) mizah tarzı, aktarıcı (reproducer) mizah tarzı, mizahî olmayan (nonhumorous) tarz] üniversite bünyesinde uyan herhangi bir kişinin ismini yazmaları istenmiştir. 987 öğrencinin ismi en azından bir kere bu dört mizah tarzından birisinin karşısına yazılmıştır. 987 öğrenciden 81 öğrenci araştırmaya katılmaları için çağrılmış ve 77 öğrenci katılmayı kabul etmiştir. Her bir öğrenciye mizah değerlendirme testi, aktif mizah testi ve yaratıcılık testi verilmiştir. Öğrenciler ayrıca kişilik anketi de doldurmuştur ve sonra öğrencilere 4 mizah kategorisi verilmiş ve öğrencilerden hangi kategoriye ait olduklarını işaretlemeleri istenmiştir. Sonuç olarak mizah tarzları birbirinden belirgin bir şekilde farklılık göstermiştir ve katılımcılar seçilen 77 öğrencinin dört temel mizah tarzının [onaylayıcı (appreciator) mizah tarzı, üretici (producer) mizah tarzı, aktarıcı (reproducer) mizah tarzı, mizahî olmayan (nonhumorous) tarz] özelliklerini sergilediklerini ifade etmişlerdir. Bu seçilen öğrenciler de kendilerini arkadaşları tarafından algılandıkları mizah tarzında değerlendirmişlerdir. Diğer bir ifadeyle, seçilen öğrencilerin mizah tarzı arkadaşlarının değerlendirmeleriyle tutarlılık göstermektedir. Sonuç olarak Babad (1974), dört farklı mizah tarzı ile ilgili araştırmasının geçerlik ve güvenilirliğini doğrulamıştır.

Rahmani (1994), Kaliforniya Üniversitesinde mizah tarzının yönetsel etkililikle ilişkili olup olmadığını araştırmak için bir çalışma yapmıştır. Rahmani de Babad'ın (1974) mizahı dört farklı mizah tarzını ifade eden kategorileri temel alan bir sosyometrik anket kullanmıştır. Araştırmanın örneklemini 55 öğrenci yurdu müdürü, 47 öğrenci işleri müdürü ve 416 çalışan oluşturmaktadır. Yöneticinin algıladığı mizah tarzının astları tarafından algılanan mizah

tarzıyla uyuşup uyuşmadığını belirlemek amacıyla testler yapılmıştır ve sonuç olarak yönetici ve astların yöneticinin mizah tarzına ilişkin algılamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Hem yöneticiler hem de astlar yöneticinin mizah tarzı konusunda büyük oranda aynı fikirdedirler. Sonuç olarak Rahmani (1994) de sosyometrik anketin geçerlik ve güvenilirliğini doğrulamıştır.

Öğretmenlerin okul müdürünü değerlendirdiği Recepoğlu'nun (2011) çalışmasında da öğretmenlerin okul müdürlerinin mizah tarzlarıyla ilgili görüşleri % 80 oranında tutarlılık göstermiştir. Sonuç olarak anketin geçerlik ve güvenilirliğini doğrulamıştır.

Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları Anketi

Okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını gösterme düzeylerini tespit etmek amacıyla Şişman'ın (2004) okul yöneticilerinin öğretim liderliği davranışlarıyla ilgili araştırmasında kullanılmış olduğu geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan ve Şişman'ın Öğretim Liderliği (2004) adlı kitabında tam metni yayımlanan "Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Recepoğlu (2011) tarafından yapılan çalışmada anketin güvenilirlik ve geçerlik derecesinin yüksek olduğu ve anketin toplam varyansın çoğunluğunu açıkladığı saptanmıştır. "Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları Anketi"nin genel iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .95 (Tablo 7), Kaiser Meyer Olkin Ölçek Geçerliliği ise .96'dır. Barlett Sphericity testi de anlamlı çıkmıştır. "Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları Anketi"nin 5 boyutunun açıkladıkları toplam varyans % 71.167'dir. Anketin okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması boyutunda 10 madde yer almış, maddelerin madde-toplam korelasyonları .75 ile .89 arasında değişmiş ve Alfa .79 olmuştur. Eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi boyutunda 10 madde yer almış, madde-toplam korelasyonları .35 ile .86 arasında değişmiş ve Alfa .79 olmuştur. Öğretim sürecinin ve öğrencilerin değerlendirilmesi boyutunda 10 madde yer almış, madde-toplam korelasyonları .33 ile .85 arasında değişmiş ve Alfa .79 olmuştur. Öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi boyutu 10 maddeden oluşmuş, madde-toplam korelasyonları .37 ile .87 arasında değişmiş ve Alfa .79 olmuştur. Düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve olumlu okul iklimi oluşturma boyutunda 10 madde yer almış, madde-toplam korelasyonları .39 ile .88 arasında değişmiş ve Alfa .78 olarak bulunmuştur

Verilerin Analizi

Açıklamalara uygun ve eksiksiz doldurulan toplam 203 anket araştırmanın genel amaçları çerçevesine yönelik olarak toplanan verilerin istatistikî çözümleri için sosyal bilimlerde veri analizinde kullanılan veri işleme programı SPSS 10 paket programında değerlendirilmiştir. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesi amacıyla frekans ve yüzde analizleri, t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Dunnett's C ve Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testleri kullanılmıştır.

BULGULAR, TARTIŞMA ve SONUÇ

Birinci alt problemimiz olan "Öğretmenlerin algılarına göre, ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürlerinin mizah tarzları nedir?" sorusuna cevap olarak yapılan frekans analizi sonucunda öğretmenlerin % 40.9'u okul müdürünün onaylayıcı mizah tarzına sahip olduğunu; öğretmenlerin % 25.6'sı okul müdürünün üretici mizah tarzına sahip olduğunu; öğretmenlerin % 27.1'i okul müdürünün mizahî olmayan tarza sahip olduğunu ve öğretmenlerin % 6.4'ü ise okul müdürünün aktarıcı mizah tarzına sahip olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğretmenlerin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Mizah Tarzları

<i>Mizah tarzı</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Üretici (Producer)	52	25.6
Onaylayıcı (Appreciator)	83	40.9
Aktarıcı (Reproducer)	13	6.4
Mizahî olmayan (Nonhumorous)	55	27.1

Bu bulgular öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin mizah tarzlarını inceleyen araştırmalarla benzer sonuçları içermektedir. Araştırmamızdaki sonuçlarla benzer şekilde onaylayıcı mizah tarzının en çok algılanan tarz; aktarıcı mizah tarzının da en az algılanan tarz olduğu Kent'in (1993), Williams'ın (1994), Koonce'ın (1997), Spurgeon'un (1998), Mertz'in (2000), Puderbaugh (2006), Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) ve Receptoğlu'nun (2011) araştırmalarında ifade edilmiştir. Phillips'in (2000) çalışmasında ise onaylayıcı mizah tarzı en çok algılanan mizah tarzı olmakla birlikte; en az algılanan mizahî olmayan tarz olmuştur.

Okul müdürlerinin mizah tarzlarının cinsiyet değişkenine göre farklılığı için yapılan t-testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Mizah Tarzlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t-Testi Sonuçları

<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	\bar{x}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Erkek	77	2.58	1.18	201	-.645	.520
Kadın	126	2.69	1.10			

Tablo 2 incelendiğinde, okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(201)} = -.645, p > .05$]. Diğer bir ifadeyle, kadın ve erkek öğretmenlerin okul müdürlerinin sahip oldukları mizah tarzına ilişkin algılarında bir farklılaşmanın olmaması cinsiyet değişkeninin okul müdürlerinin mizah tarzlarına yönelik öğretmen algılarında belirleyici bir etkisi olmadığını göstermektedir. Bu bulgu Kent'in (1993), Rahmani'nin (1994), Koonce'ın (1997), Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) ve Receptoğlu'nun (2011) araştırmalarındaki bulgularla tutarlılık göstermektedir. Bu araştırmalarda da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer bir söylemle erkek ve kadın öğretmenlerin okul müdürlerinin sahip oldukları mizah tarzına ilişkin algıları benzerlik göstermektedir.

Okul müdürlerinin mizah tarzlarının yaş değişkenine göre farklılığı için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 Mizah Tarzlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Sonuçları

<i>Yaş</i>	<i>N</i>	\bar{x}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlam</i>
22-30 yıl	29	2.26	1.32				
31-40 yıl	132	2.65	1.11	3	.209	.89	-
41-50 yıl	29	2.55	1.15	199			
51 yıl ve üzeri	13	2.84	.89				

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(3-199)} = .89, p > .05$]. Diğer bir ifadeyle, okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Araştırma bulguları Kent'in (1993), Koonce'ın (1997), ve Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) araştırmalarındaki bulgularla tutarlılık göstermektedir. Kent'in (1993), Koonce'ın (1997), Vickers'ın (2004) ve Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) araştırmalarında da yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer bir ifadeyle yaş faktörü okul müdürlerinin mizah tarzlarında belirleyici bir etkiye sahip olmamıştır. Araştırma bulguları Receptoğlu'nun (2011) araştırmasındaki bulgularla tutarlılık göstermemekle birlikte yaş gruplarının mizah tarzı puanları benzerlik göstermektedir. 51 ve üzeri yaş grubundaki

öğretmenlerin mizah tarzı puanları Receptoğlu'nun (2011) araştırmasında da en yüksek düzeydedir.

Okul müdürlerinin mizah tarzlarının kıdem değişkenine göre farklılığı için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4'ae verilmiştir.

Tablo 4 Mizah Tarzlarının Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Sonuçları

Kıdem	N	\bar{x}	s	sd	F	p
1-10 yıl	63	2.76	1.16			
11-20 yıl	115	2.52	1.11			
21 yıl ve üzeri	25	2.96	1.09	2	1.99	.139
Toplam	203	2.65	1.13	200		

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin algılarına okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin kıdemine göre anlamlı farklılıklar göstermemektedir [$F_{(2-200)} = 1.99, p > .05$]. Diğer bir ifadeyle, okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin kıdemine göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Araştırma bulguları Williams'ın (1994), Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) ve Receptoğlu'nun (2011) araştırmalarındaki bulgularla tutarlılık göstermektedir. Bu araştırmalarda da kıdeme göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Okul müdürlerinin mizah tarzlarının öğrenim durumu değişkenine göre farklılığı için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 6 Mizah Tarzlarının Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Sonuçları

Öğrenim Durumu	N	\bar{x}	s	sd	F	p
Lisans	187	2.57	1.14	1		
Yüksek Lisans	16	3.50	.51	200	10.180	.002

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin algılarına okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(1-200)} = 10.180, p < .05$]. Diğer bir ifadeyle, okul müdürlerinin mizah tarzları öğretmenlerin öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yüksek lisans düzeyinde öğrenim görenlerin mizah tarzları puanlarının ($\bar{x} = 3.50$) lisans düzeyinde öğrenim görenlere göre ($\bar{x} = 2.57$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç mesleki açıdan kendini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapan öğretmenlerin genel olarak okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin bakış açılarının diğerlerinden farklı ve çoğunlukla daha olumlu olmasından kaynaklanabilir.

Araştırma bulguları Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) araştırmalarındaki bulgularla tutarlılık göstermektedir. Özdemir ve Receptoğlu'nun (2010) araştırmasında yüksek lisans düzeyinde öğrenim görenlerin mizah tarzları puanlarının lisans düzeyinde öğrenim görenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma bulguları Receptoğlu'nun (2011) araştırmalarındaki bulgularla tutarlılık göstermemektedir. Receptoğlu'nun (2011) araştırmasında okul müdürlerinin mizah tarzlarının öğretmenlerin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır.

Okul müdürlerinin öğretim liderliğinin okul müdürlerinin mizah tarzlarına göre farklılığı için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7 Öğretim Liderliği Davranışlarının Mizah Tarzlarına Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Mizah Tarzı	N	\bar{x}	s	sd	F	p	Anlam
Öğretim Liderliği	1. Üretici	52	3.97	.79				
	2. Onaylayıcı	83	3.61	.81	3	30.767	.000	1-4*
	3. Aktarıcı	13	3.02	1.01	199			1-3*

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin algılarına göre, ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını gösterme düzeyleri okul müdürlerinin mizah tarzlarına göre farklılık göstermektedir [$F_{(3-199)} = 30.767, p < .05$]. Farkların hangi düzeyler arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Dunnett's C testinin sonuçlarına göre, mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ($\bar{x} = 2.45$) ile onaylayıcı ($\bar{x} = 3.61$) ve üretici ($\bar{x} = 3.97$) tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasında anlamlı farklılık vardır. Onaylayıcı tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ile mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sonuç olarak bulgular okul müdürlerinin mizah tarzları ile okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını gösterme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye işaret etmektedir. Belirgin bir şekilde üretici tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları en yüksek düzeyde, mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ise en düşük düzeydedir.

Mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ile onaylayıcı ve üretici tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasındaki belirgin farklılık okul müdürlerinin mizah tarzının okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını belirlemede önemli bir etkiye sahip olduğunu açıkça ortaya koymakta ve mizahın önemli bir liderlik özelliği olduğu tezini güçlendirmektedir. Araştırma bulguları Kent'in (1993), Vickers'ın (2004) ve Receptoğlu'nun (2011) çalışmasındaki bulgularla benzerlik göstermektedir. Kent (1993) araştırmasında öğretmenlerin üretici tarza sahip okul müdürlerini en etkili, mizahî olmayan tarza sahip okul müdürlerini de en etkisiz olarak değerlendirdiklerini belirtmiştir. Sonuç olarak Kent, okul müdürünün mizah tarzının öğretmenlerin müdürün etkililiklerini değerlendirmelerinde önemli bir faktör olduğu sonucuna varmıştır (Kent, 1993). Vickers'ın (2004) araştırma bulguları öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin mizah tarzları ile lider etkililiği arasında anlamlı ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Mizahî olmayan tarz dışında üretici, onaylayıcı ve aktarıcı mizah tarzları ile lider etkililiği arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Araştırma sonucunda da mizahı kullanan müdürlerin etkililiklerini arttırabileceği vurgulanmıştır.

Receptoğlu'nun (2011) çalışmasında öğretmenlerin algılarına göre, ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını gösterme düzeyleri okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması, eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi, öğretim sürecinin ve öğrencilerin değerlendirilmesi, öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi, düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve olumlu okul iklimi oluşturma boyutlarında okul müdürlerinin mizah tarzlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ile aktarıcı, onaylayıcı ve üretici tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Onaylayıcı tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ile üretici, aktarıcı ve mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca aktarıcı tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları ile mizahî olmayan tarza sahip okul müdürleriyle çalışan öğretmenlerin öğretim liderliği puanları arasında da anlamlı farklılık saptanmıştır.

Liderlerin mizah tarzlarının ve mizah kullanımının incelendiği araştırmalar bu araştırmanın da bulgularıyla paralel bir şekilde mizahın liderlikte önemli bir etken ve etkili bir yönetsel araç olduğunu ortaya koymaktadır (Ziegler, 1982; Ziegler ve Boardman, 1986; Cross, 1989; Ellis, 1991; Williams and Clouse, 1991, Benham, 1993; Kent, 1993; Rahmani, 1994;

Williams, 1994; Koonce, 1997; Sala, 2000; Hurren, 2001; Vickers, 2004; Özdemir ve Receptoğlu, 2010; Puderbaugh, 2006; Receptoğlu, 2011; Franklin, 2008).

Sonuç olarak, Liselerde yapılan bu çalışma okul müdürlerinin mizah tarzları ile okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları arasında anlamlı ilişkiler olduğuna dair bulgular ortaya koymuştur. Okul müdürleri bu konuda farkındalıklarını artırarak mizahı daha etkili kullanmaya yönelik olarak kendini geliştirebilir veya profesyonel yardım alabilir. Mizahın okul müdürleri tarafından etkili kullanımı liderlik davranışlarına olumlu yönde etkide bulunmasının yanı sıra öğretmenlerin motivasyonunu, moralini, üretkenliklerini ve iş doyumunu arttırmada ve öğretmenlerin yaşadıkları stresi ve gerginlikleri azaltmada oldukça etkili olabilir

KAYNAKÇA

- Akün, D. (1997). *9-11 yaş çocuklarında mizah duygusunun gelişimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Avolio, B. J., Howell, J. M. & Sosik, J. J. (1999). A funny thing happened on the way to the bottom line: humor as a moderator of leadership style effects. *Academy of Management Journal*, 42(2), 219-228.
- Avşar, V. (2008). *Öğretmen adaylarının mizah tarzları ve cinsiyet rolleri ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, İ. (2006). *Türkçe derslerinde mizah kullanımının öğrenci tutum ve başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Babad, E. Y. (1974). A multi-method approach to the assessment of humor: A critical look at humor tests. *Journal of Personality*, 42, 618-632.
- Başaran, İ. E. (1998). *Yönetimde insan ilişkileri, yönetsel davranış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım (Basım: Aydan Web Tesisleri).
- Bateman, W. K. (2006). *The relationship between a sense of humor and situational leadership styles, flexibility and effectiveness* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3244422)
- Barbour, G. (1998). Want to be a successful manager? Now that's a laughing matter. *Public Management*, 80(7), 6-9.
- Bass, B. M. (1990). *Bass and Stodgill's handbook of leadership: Theory, research and managerial applications*. New York, NY: Free Press.
- Benham, K. (1993). *The relationship of leadership style, change and use of humor in health care executives* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9324822)
- Bolinger, B. S. (2001). *Humor and leadership: A gender-based investigation of correlation between the attribute of humor and effective leadership* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9324822)
- Boysan, A. (1990). *Paldır güldür mizah söyleşileri* (3. baskı). İstanbul: Bas.
- Caudron, S. (1992). Humor is healthy in the workplace. *Personnel Journal*, 71(6), 63-68.
- Clouse, R. W and Spurgeon, K. L. (1995). Corporate analysis of humor. *Psychology - A Journal of Human Behaviour*, 32(3-4), 1-24.
- Conger, J. A. (1989). *The charismatic leader: Beyond the mystique of exceptional leadership*. San Francisco CA: Jossey-Bass.
- Cross, M. (1989). *Leadership perceptions: The role of humor*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9019774)
- Çelik, V. (2000). *Eğitimsel liderlik*. Ankara: Pegem.
- Çelik, E. (2006). *Fizik öğretiminde bilgisayar destekli mizahın öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Decker, W. H. (1986). Sex conflict and impressions of managers' aggressive humor. *The Psychological Record*, 36(4), 483-490.
- Decker, W. H. (1987). Managerial humor and subordinate satisfaction. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 15, 225-232.
- Decker, W. H. (1991). Style, gender, and humor effects in evaluating leaders. *The Mid - Atlantic Journal of Business*, 27(2), 117.
- Decker, W. H. & Rotondo, D. M. (1999). Use of humor at work: Predictors and implications. *Psychological Reports*, 84(3), 961-968.
- Decker, W. H. & Rotondo, D. M. (2001). Relationships among gender, type of humor and perceived leader effectiveness. *Journal of Managerial Issues*, 13(4), 450-465.

- Duncan, W. J. (1982). Humor in management: Prospects for administrative practice and research. Duncan, W. J. (1984). Perceived humor and social network patterns in a sample of task-oriented groups: A reexamination of prior research. *Human Relations*, 27(11), 895-907.
- Duncan, W. J. & Feisal, J. P. (1989). No laughing matter: Patterns of humor in the workplace. *Organizational Dynamics*, 17(4), 18-30.
- Durmuş, Y. (2000). *Mizah duygusu ile başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dwyer, T. (1991). Humor, power and change in organizations. *Human Relations*, 44(1), 1-19.
- Ellis, A. (1991). *The relationship between nursing education administrator's use of humor and their leadership effectiveness as perceived by faculty* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9218005)
- Eren, E. (1991). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve organizasyon: Çağdaş ve küresel yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Eroğlu, E. (2008). *Muzaffer İzgü'nün çocuk kitaplarının mizah unsurları yönüyle incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Farrell, L. (1998). You've got to be kidding: Humor as a fundamental management tool. *Records Management Quarterly*, 32(3), 3-8.
- Franklin, D. D. (2008) *Do leaders use more humor* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3304476)
- Gunning, B. L. (2001). *The role that humor plays in shaping organizational culture*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3036377)
- Gruner, C. (1997). *The game of humor: A comprehensive theory of why we laugh*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Hogan, R., Curphy, G. J. & Hogan, J. (1994). What we know about leadership: effectiveness and personality. *American Psychologist*, 49(6), 493-504.
- Holmes, J. (2007). Humour and the construction of maori leadership at work. *Leadership*, 3(1), 5-27.
- Holmes, J. & Marra, M. (2006). Humor and leadership style. *Humor: International Journal of Humor Research*, 19(2), 119-138.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration theory, research, and practice*. MC Graw-Hill Inc.
- Hurren, B. L. (2001). *The effects of principals' humor on teacher's job satisfaction* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3042753)
- Hurren, B. L. (2006). The effects of principals' humor on teacher's job satisfaction. *Educational Studies*, 32(4), 373-385.
- İlhan, T. (2005). *Öznel iyi oluşa dayalı mizah tarzları modeli*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, O. (2009). *İlköğretim Türkçe öğretmenlerinin mizah tarzları ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kahn, W. (1989). Toward a sense of organizational humor: Implications for organizational diagnosis and change. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 25(1), 45-63.

- Kent, S. H. (1993). *An investigation of the relationship between humor style and effectiveness of elementary school principals as perceived by teachers in Georgia*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9416267).
- Koestler, A. (1997). *Mizah yaratma eylemi* (Çev. S. Kabakçioğlu - Ö. Kabakçioğlu) İstanbul: İris Yayıncılık.
- Koonce, W. J. (1997). *The relationship between principals' humor styles and school climate in elementary schools* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9731494)
- Küçükbayındır, Z. (2003). *The effect of humour training on job satisfaction and organizational climate*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Lake, E. (2008). *Leading with humor: A quantitative, correlational study of humor styles and organizational culture* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3313925).
- Lindop, B. (1969). Qualities of the leader. In O. T. Jarvis (Ed.) *Elementary School Administration*. WM. C. Brown Company Publishers.
- Martin, R. A. (2004). Sense of humor and physical health: Theoretical issues recent findings. and future directions. *Humor: International Journal of Humor Research*, 17(1-2), 1-19.
- Martin R. A. (2007). *The psychology of humor: An integrative approach*. San Diego, CA: Elsevier Academic Press.
- Mertz, D. J. C. (2000). *Teachers' perceptions of principals' humor style: Its effect on teacher satisfaction and burnout*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9991715)
- Morreall, J. (1997). *Gülmeyi ciddiye almak* (Çev. K. Aysevener, Ş. Soyer). İstanbul: İris Yayıncılık.
- Murphy, M. (1986). *The functions of humor in the workplace* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3035633050)
- Özdemir, S. ve Receptoğlu, E. (2010). *Örgütsel sağlık ve mizah*. V. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiriler Kitabı, 01-02 Mayıs 2010, Antalya.
- Pakalın, M. Z. (1971). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü*. C. II. İstanbul: MEB Yayınları.
- Par, A. H. (1990). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik sözlük*. İstanbul: Serhat Kitap Yayın-Dağıtım.
- Philbrick, K. T. (1989). *The use of humor and effective leadership styles* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9021898)
- Phillips, K. A. (2000). *The use of humor and effective leadership styles by elementary principals in central florida* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No.9977824)
- Puderbaugh, A. (2006). *The relationship between supervisor's humor styles and subordinate job satisfaction*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3208068)
- Rahmani, L. (1994). Humor styles and managerial effectiveness. (Doctoral dissertation, University of LaVerne, 1992). *Dissertation Abstracts International*. 55(5), 1161.
- Receptoğlu, E. (2011). *Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin mizah tarzları ile öğretim liderliği davranışları ve okulun örgütsel sağlığı arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Romero, E. J. & Cruthirds, K. W. (2006). The use of humor in the workplace. *Academy of Management Perspectives*, 20(2), 58-69.
- Ruch, W. (1998). Sense of humor: A new look at an old concept. W. Ruch, (Ed). *The Sense of Humor*. New York: Mouton de Gruyter.
- Safferstone, M. J. (1999). Did you hear the ohe about....? Leading with humor pay dividends. *Academy of Management Executive*, 13(4), 103-104.

- Sala, F. (2000). *Relationship between executives' spontaneous use of humor and effective leadership* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9965659)
- Savaş, S. (2009). *İlköğretim 7. sınıf Türkçe derslerinde mizah kullanımının öğrenci tutum ve başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Shamir, B. (1995). Social distance and charisma: Theoretical notes and an exploratory study. *Leadership Quarterly*, 6(1), 19-48.
- Southam, M. A. (2001). *The use of humor by occupational therapists to promote adaptation in their adult clients with physical disabilities*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 304765430)
- Spurgeon, K. (1998). *Humor versus burnout: An organizational analysis of principals and teachers*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9831984)
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of the literature*. New York: Free Press.
- Sümer, M. (2008). *Okulöncesi öğretmenliği öğrencilerinin stresle başa çıkma stilleri ve bazı değişkenlere göre mizah tarzlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şişman, M. (2004). *Öğretim liderliği*. (2.Baskı) Ankara: Pegem.
- Teehan, R. E. (2006). *The relationship between emotional intelligence, sense of humor and job satisfaction in masters of business students at a midwestern university* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3215971).
- Topuz, S. (1995). *Popülerlik, mizah duygusu ve akademik başarı arasındaki ilişki (The relation among popularity, sense of humor and academic achievement)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tümekaya, S. (2006a). *Öğretim elemanlarının mizah tarzları ve mizahı yordayıcı değişkenler*. *Eğitim Araştırmaları*, 23, 200-208.
- Tümekaya, S. (2006b). İş ortamı ve mizah yoluyla başa çıkmanın öğretim elemanlarındaki tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 889-910.
- Tümekaya, S. (2011). Humor styles and socio-demographic variables as predictors of subjective well-being of Turkish university students. *Education and Science*, 36(160), 158-170.
- Türk Dil Kurumu. (2009b). *Gülmece*. Web: <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelimesec=143826> adresinden 17.03.2012 tarihinde alınmıştır.
- Vecchio, R. P., Justin, J. E., & Pearce, C. L. (2009). The influence of leader humor on relationships between leader behavior and follower outcomes. *Journal of Managerial Issues*, 21(2), 171-194. Web: <http://www.entrepreneur.com/tradejournals/article/202072965.html> adresinden 12.15.2010 tarihinde alınmıştır.
- Vickers, P. C. (2004). *The use of humor as a leadership tool by Florida public school principals* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3144895).
- Vinson, G. A. (2006). *Aggressive humor and workplace leadership: Investigating the types and outcomes of workplace leaders' aggressive humor*. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3220044).
- Vinton, K. (1989). Situational leadership theory: An examination of a prescriptive theory. *Journal of Applied Psychology*, 72(3), 444-451.
- Williams, R. A. & Clouse, R. W. (1991). *Humor as a management technique: Its impact on school culture and climate*. Report No. EA 023 388 (Nashville, TN, Metropolitan Nashville-Davidson County Schools) (ERIC Document Reproduction Service No. ED 337 866).

- Williams, R. A. (1994). *The perceived value of administrator humor to school climate* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9429737)
- Yarwood, D. L. (1995). Humor and administration: A serious inquiry into unofficial organizational communication. *Public Administration Review*, 55(1), 81-90.
- Yerlikaya, N. (2007). *Lise öğrencilerinin mizah tarzları ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yip, J. A & Martin, R. A. (2005). Sense of humor, emotional intelligence, and social competence. *Journal of Research in Personality* 40, 1202-1208.
- Ziegler, V. F. (1982). *A study of the relationship of principals' self-report humor scores and their leadership styles as perceived by teachers* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 8227571)
- Ziegler, V., Boardman, G. & Thomas, M. D. (1985). Humor, leadership, and school climate. *Clearing House*, 58, 346-348.
- Ziegler, V. & Boardman, G. (1986). Humor: the seventh sense in leadership. *National Forum of Educational Administration and Supervision*, 2(2), 11-15.

An Analysis of the Relationship between Humor Styles of High School Principals and Their Leadership Behaviors

Ergün RECEPOĞLU

Summary

Purpose

The aim of this research is to determine whether there is a meaningful difference or not between humor styles of school principals and their leadership behaviors. The teachers and school principals of high schools in Karabük, Sinop, Çankırı provinces form the population of the research and the sample of the research are 203 teachers in these provinces. As a data collection instrument "Humor Styles Survey" and "Instructional Leadership Behaviors Questionnaire" were used. In analyzing the data, SPSS program has been used. Frequency and percentage analyses, Independent Samples t-Test, One-Way Anova (ANOVA), Dunnett's C and Scheffe Multiple Comparison Tests, were used in order to analyze data.

Results

Results from this study indicated that appreciator humor style is the most perceived one and nonhumorous style is the least perceived one according to teachers' perceptions. While principals' humor styles do not differ significantly according to teachers' gender, age and years in profession; principals' humor styles differ significantly according to educational level. Principals' instructional leadership behaviors differ significantly according to teachers' perceptions of high school principal's humor styles. Evidently, the instructional leadership rating of the teachers who work with the principals who have producer humor style is the highest while instructional leadership rating of teachers who work with the principals who have nonhumorous style is the lowest. Results clearly show that humor styles of school principals have a significant effect on determining the level of instructional leadership.

Discussion

When we evaluate research findings, appreciator humor style is the most perceived one and nonhumorous style is the least perceived one. This finding is similar with the studies of Kent (1993), Williams (1994), Koonce (1997), Spurgeon (1998), Mertz (2000), Puderbaugh (2006), Özdemir & Receptoğlu (2010) and Receptoğlu (2011) araştırmalarında ifade edilmiştir.

According to the research findings, principals' humor styles do not differ significantly according to teachers' gender. This finding is similar with the studies of Kent (1993), Rahmani (1994), Koonce (1997), Özdemir & Receptoğlu (2010) and Receptoğlu (2011). Principals' humor styles do not differ significantly according to age. This finding is similar with the studies of Kent (1993), Koonce (1997), Vickers'in (2004) and Özdemir & Receptoğlu (2010). This finding isn't similar with the study of Receptoğlu (2011). However; humor styles rating of 51 age and over teachers is highest as in the study of Receptoğlu (2011). Principals' humor styles do not differ significantly according to teachers' years in profession. This finding is similar with the studies of Williams (1994), Özdemir & Receptoğlu (2010) and Receptoğlu (2011).

According to the research findings, principals' humor styles differ significantly according to teachers' educational level. While this finding is similar with the study of Özdemir & Receptoğlu (2010); this finding isn't similar with the study of Receptoğlu (2011).

When we evaluate research findings, principals' instructional leadership behaviors differ significantly according to teachers' perceptions of principal's humor styles. Evidently, the instructional leadership rating of the teachers who work with the principals who have producer humor style is the highest while instructional leadership rating of teachers who work

with the principals who have nonhumorous style is the lowest. This finding is similar with the studies of Kent (1993), Vickers (2004) and Receptoğlu (2011).

Conclusion

Principals' humor styles do not differ significantly according to teachers' gender, age and years in profession. However; principals' humor styles differ significantly according to educational level. The findings of the research point out a meaningful and a positive relationship between humor styles of school principals and their instructional leadership behaviors. Evidently, the instructional leadership rating of the teachers who work with the principals who have producer humor style is the highest while instructional leadership rating of teachers who work with the principals who have nonhumorous style is the lowest. Results show that humor styles of school principals have a significant effect on determining the level of instructional leadership behaviors and reinforce the thesis that humor is an important feature of leadership.